

**ACADEMIA ROMÂNĂ**  
**INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ „IORGU IORDAN – AL. ROSETTI”**

**REZULTATELE MONITORIZĂRII POSTURILOR DE RADIO ȘI DE TELEVIZIUNE**  
**în luna octombrie 2011**

În luna octombrie 2011, au fost monitorizate (de către echipa alcătuită din Blanca Croitor, Adina Dragomirescu, Ana-Maria Mihail, Carmen Mîrzea Vasile, Isabela Nedelcu, Alexandru Nicolae, Irina Nicula, coordonator Rodica Zafiu) 12 posturi de televiziune (**TVR 1, Antena 1, Pro TV, Realitatea TV, Prima TV, TVR 2, TVR Cultural, Kanal D, Antena 3, B1 TV, OTV și 10 TV**) și două posturi de radio (**Radio România Actualități și Europa FM**), alese în funcție de: audiență, acoperire națională, pondere a emisiunilor informative și de dezbatere, asumarea unui rol cultural și educativ.

S-au efectuat 300 de ore de monitorizare, urmărindu-se în primul rând transmisiunile de la orele de vârf, în special emisiunile de știri și debateri. Au fost monitorizate sub aspect lingvistic doar intervențiile verbale și mesajele scrise (titrări, crawluri) pentru care își asumă responsabilitatea redactorii și colaboratorii posturilor respective, nu și secvențele verbale aparținând invitaților în studio.

Având în vedere faptul că nu toate observațiile lingvistice se plasează la același nivel într-o ierarhie a abaterilor de la corectitudinea limbii, am păstrat principiul din perioadele precedente, separând erorile elementare, clare, indiscutabile, care pot fi verificate cu ușurință cu ajutorul instrumentelor normative existente (DOOM, gramatici), de cele mai puțin evidente, mai puțin importante sau de cele în cazul cărora sunt posibile controverse (și chiar oscilații ale normelor) de tipul: variante neliterare, variante care, deși nu sunt acceptate de DOOM, sunt înregistrate în DEX, bâlbâieli, repetiții, cacofonii, clișee, inadecvări de registru stilistic. Astfel, am disociat rezultatele monitorizării în *tabelele de erori pentru fiecare post monitorizat* (însoțite, ca și până acum, de indicarea formei corecte) și o *listă de recomandări* (la fel de importante, din punctul nostru de vedere, dar mai greu încadrabile într-o regulă explicită).

Vom insista, ca de obicei, asupra *erorilor elementare, unanim recunoscute ca atare de specialiști* și considerate semne ale lipsei de educație și de cultură; lista lor completă este cuprinsă în tabelele anexate acestui raport.

**I. Grafie, punctuație, pronunțare**

**1. Grafie**

**1.1.** În această perioadă de monitorizare, greșelile de grafie foarte grave au fost mai puțin numeroase decât de obicei. Am înregistrat scrierea greșită cu doi *i*, în loc de un *i*, a substantivului nearticulat *membri* („toți cei 27 de **membrii**”, Antena 1, 24.X), scrierea greșită a adjectivului demonstrativ de identitate feminin *aceeași* („Pe **aceiași** bandă circulai?”, Antena 1, 4.X) și a formei de indicativ prezent, persoana a III-a, a verbului *a înșela* („Adevărul dureros: bărbații **înșeală!**” Kanal D, 18.X – corect: *înșală*).

**1.2.** Continuă să apară frecvent neglijențe de (tehno)redactare. Dintre acestea, lipsa (parțială a) semnelor diacritice este cel mai bine reprezentată în tabelele de monitorizare. În continuare, exemplificăm alte câteva tipuri de neglijențe: „Prerector”, „Bebluș” (Antena 1, 4.X), „**acestă** zi” (Antena 3, 30.X), „Parlamentul**ui** a decis să...” (B1 TV, 1.X), „Are și PSD-ul cu se mândri!” (Kanal D, 7.X), „Au venit așa **buhoi** peste noi!” (Kanal D, 21.X), „**Tm** Cruise a donat” (OTV, 22.X).

**1.3.** O serie de greșeli de scriere privesc nerespectarea normelor din DOOM<sub>2</sub>: „nu e **nici** o problemă” (Pro TV, 9.X) – corect: *nicio*; „**o dată** cu moartea lui” (Antena 1, 7.X) – corect: *odată*

cu; „dintr-o **dată**” (Pro TV, 9.X), „Și, **dintr-o dată**, realizezi că ești cea mai comună persoană” (Antena 1, 30.X) – corect: *dintr-odată*.

1.4. Între cuvintele accidental scrise greșit, menționăm: „Aventurile unui doctor trăznit” (10 TV, 9.X) – corect: *trăsnet*; cauciuri de iarnă pe care erau lipite abțîpilduri” (Realitatea TV, 21.X) – corect: *abțîbilduri*; „rugbyst bătut măr de interlopi” (Realitatea TV, 30.X) – corect: *rugbist*.

1.5. Și de această dată, numeroase greșeli de grafie privesc folosirea cratimei. Deși este obligatoriu ca substantivele compuse cu *șef* să se scrie cu cratimă, această regulă este frecvent încălcată: „comisar șef” (Antena 1, 10.X), „agentul șef de poliție” (B1 TV, 4.X), „bucătar șef” (Prima TV, 14.X; Pro TV, 9.X), „redactor șef” (Prima TV, 26.X).

Și substantivele compuse cu *prim* ar trebui să fie scrise cu cratimă: „primul ministru al României” (TVR 2, 14.X), „prim ministru” (Kanal D, 20.X), „prim plan” (TVR 1, 3.X) – corect: *prim-ministru*, *prim-ministru*, *prim-plan*.

Cratima ar fi trebuit să fie folosită și în alte cazuri: „Cu toții au avut șansa să-și ia **rămas bun**” (Antena 1, 20.X), „Nume de **bun simț**” (TVR 2, 14.X), „conținutul **procesului verbal**” (Antena 1, 24.X) – corect: *rămas-bun*, *bun-simț*, *proces-verbal*.

Substantivul *e-mail* împrumutat din engleză, se scrie cu cratimă: „email” (B1 TV, 4.X).

Există însă și situații în care cratima se folosește în mod nejustificat:

(a) pentru a lega prefixe și prefixoide de cuvântul-bază: „anti-fascist și anti-comunist” (Antena 3, 30.X), „dialogul inter-instituțional” (B1 TV, 26.X), „**micro**-expoziția” (TVR Cultural, 19.X) – corect: *antifascist*, *anticomunist*, *interinstituțional*, *microexpoziția*;

(b) pentru a lega articolul hotărât enclitic de substantivul la care acesta se atașează – deși norma prevede că articolul se atașează fără cratimă atunci când contextul fonetic o permite, adică atunci când cuvântul se termină în litere/sunete specifice limbii române –: „**hacker-ul** a postat 3 mesaje” (B1 TV, 4.X), „concluziile summitu-**lui** NATO”, „summit-**ului**” (B1 TV, 10.X) – corect: *hackerul*, *summitul*.

1.6. Un alt tip de greșeală este reprezentat de scrierea cu litere mici în loc de majuscule: „al doilea război **mondial**” (Antena 3, 2.X), „fost ministru al învățământului” (Antena 3, 2.X), „ministrul **muncii**” (TVR 2, 19.X), „ministrul **sănătății**” (TVR 2, 23.X). Există și situația inversă, în care majusculele se folosesc nejustificat: „Am văzut la televizor că **M**inistrul Turismului a vorbit despre asta” (Antena 1, 30.X).

## 2. Punctuație

2.1. În raport cu perioadele anterioare de monitorizare, numărul greșelilor mai grave din domeniul punctuației a scăzut. Persistă totuși greșelile clasice, pe care le-am semnalat și în monitorizările anterioare. Cele mai multe privesc folosirea virgulei. În multe situații virgula, obligatorie conform normei, lipsește:

– pentru a separa vocativele sau formulele de adresare:

- „Ia ridică-te în picioare[] domnul Cășuneanu...” (Antena 3, 1.X);
- „Domnule[] deci e partidul” (Kanal D, 13.X);
- „Stați[] domnule!” (Kanal D, 19.X);
- „Țigări, țigări facem[] tată!” (Realitatea TV, 24.X);
- „Luați-l[] doamnă, pe ăla!” (Antena 1, 10.X);

– înainte de conjuncțiile coordonatoare adversative sau grupări echivalente lor (*iar*, *dar*, *ci*, (*și*) *nu*) și între segmentele coordonate prin *și*..., *și*:

- „și părăsit[] și supărat” (B1 TV, 8.X);
- „Am intrat și pe poartă[] și în școală” (Antena 1, 19.X);
- „Ați vrea ca băncile să plătească pentru criză[] și nu poporul?” (OTV, 25.X);
- „Intervenția a eșuat[] iar acum va fi nevoie de o operație.” (Pro TV, 7.X);

- „oamenii cumsecade care vor să muncească[] dar nu-și găsesc de lucru” (Pro TV, 8.X);
- „Îmi cer scuze[] dar nu mă interesează” (Pro TV, 9.X);
- „Pentru viața veșnică m-am aruncat în Iordan[] nu pentru eliberare” (Pro TV, 19.X);
- „Nu atunci când te îndrăgostești[] ci atunci când [...]” (Prima TV, 27.X);
  - după circumstanțiale izolate sintactic sau antepuse regentului:
- „Oamenii spun că[] dacă spitalul din Codlea era deschis, copilul putea fi salvat” (Antena 3, 1.X);
- „Stăm și[] când sunteți gata toți, atunci începem.” (Kanal D, 19.X);
- „O să caut un caracter[] că afară nu am găsit oameni cu caracter” (Realitatea TV, 9.X);
- „Am venit[] că am auzit că e de muncă” (TVR 2, 19.X);
- „Dacă Margaret Thatcher și Ronald Reagan ar fi avut un copil[] acesta s-ar fi chemat...” (Realitatea TV, 21.X);
  - pentru a izola o apozitie:
- „Primarul sectorului 6, Cristian Poteraș[] a dat un chef pentru pensionarii din sector” (Antena 3, 1.X);
- „Fostul președinte PNȚCD, Ion Diaconescu[] a murit” (Antena 3, 11.X);
- „Fostul șef al Parchetului Giurgiu, Gh. Neagoe[] ar fi mers la un chef al clanului Butoane” (Antena 3, 11.X);
  - pentru a marca elipsa verbului *a fi* (în locul virgulei poate fi folosită linia de pauză):
- „Confiscarea averilor ilicite[] aprobată de Guvern” (10 TV, 21.X);
- „Huidu[] audiat de procurori” (Antena 1, 21.X);
  - pentru a izola o secvență metadiscursivă:
- „Practic[] o să fie două persoane.” (Pro TV, 9.X);

Virgula este folosită greșit:

- între subiect/grupul subiectului/propoziția subiectivă și regent/propoziția principală:
- „Prețurile carburanților, electricității, cafelei și țigărilor[,] vor crește în 2012” (Antena 3, 1.X);
- „Pacienții care au văzut o comedie[,] au suportat durerea mai mult” (Realitatea TV, 9.X);
- „Comentariile care au aparținut atât moderatorului emisiunii, Laurent Ruquier, cât și invitaților săi[,] dau [...]” (TVR 1, 6.X);
  - între verb și alte tipuri de complement:
- „Dacă luăm în considerare[,] clădirile în sine, sunt în jur de doisprezece” (Antena 3, 30.X) – enunțul conține și un dezacord (în gen) al numeralului cu valoare adjectivală (corect: *douăsprezece*);
- „La multi ani[,] Armatei Romane! La multi ani[,] regelui Mihai!” (OTV, 25.X);
- „Băiatul și fratele său au fost dați dispăruți aseară[,] de către angajații centrului” (Realitatea TV, 30.X);
  - înaintea conjuncției disjunctive *sau*:
- „Ați derapat[,] sau ați depășit?” (Kanal D, 19.X);
  - după o conjuncție coordonatoare adversativă:
- „Iar[,] suma totală este 13 miliarde” (Kanal D, 10.X).

## 2.2. Alte greșeli de punctuație:

- lipsa semnului exclamării:
- „Să curgă vinul” (TVR 2, 9.X) – corect: *Să curgă vinul!*;
- lipsa semnului întrebării:
- „Vaccinul: periculos sau nu” (Realitatea TV, 9.X) – corect: ... *periculos sau nu?*;
- „Ce pot să spun.” (Antena 1, 7.X) – corect: *ce pot să spun?*;
- folosirea altor tipuri de ghilimele decât cele specifice ortografiei românești:
- „”În 50 de ani de comunism nu ați făcut nimic”” (B1 TV, 26.X) – corect: „ ”;
- „Să ne numărăm singuri” (Antena 1, 28.X);
  - absența spațiului alb după semnele de punctuație sau între cuvinte:
- „Berlin:echivalarea diplomelor UE,simplificată (TVR 1, 6.X);

- „Temperatura maximă: București **29C** Galați **27C** etc. (TVR 1, 6.X).

### 3. Pronunțare

**3.1.** Pronunțarea greșită a unor cuvinte (inclusiv nume proprii) continuă să fie cel mai frecvent tip de greșeală din acest domeniu:

- „la **servici**, cum sunt de obicei”, „căutați un **servici** acum” (OTV, 2.X), „dumneavoastră veniți de la **servici**” (OTV, 6.X), „să fie de dimineață fresh la **servici**” (OTV, 7.X), „bine că a lăsat-o Boc fără **servici**” (OTV, 14.X), „și este de **servici**” (Radio România Actualități, 21.X) – corect: *serviciu*;
- „doamna în **maieu**” (OTV, 10.X), „în pantaloni scurți și în **maieu**” (OTV, 14.X) – corect: *maiou*;
- „a cupei mondiale de rugbi [**ruibi**]” (Radio România Actualități, 15.X); „Cupa Mondială de rugbi [**reibi**]” (Radio România Actualități, 21.X) – corect: [*ragbi*];
- „să fie **complect** scos din formă” (OTV, 3.X), „să **complectez** ce ai spus tu” (OTV, 12.X) – corect: *complet*, *să completez*;
- „Alții se tem de repercursiuni” (OTV, 3.X), „repercursiuni” (Pro TV, 12.X) – corect: *reperciuni*;
- „ăla dă ca un cioflingar în mingie” (OTV, 7.X) – corect: *minge*;
- „vehiculelor” (Europa FM, 1.X) – corect: *vehiculelor*;
- „își mai pune un **actîpild**” (10 TV, 22.X) – corect: *abțibild*;
- „mi s-a spus că am fierea leneșe” (OTV, 9.X), „maniera galeșe” (OTV, 12.X) – corect: *leneșă*, *galeșă*;
- „și una pentru marșalier” (TVR Cultural, 19.X) – corect: *marșarier*;
- „trofeul de la Roland Garros [**garo**]” (B1 TV, 4.X), „a declarat că Barroso [**Baroso**] ar fi spus” (Radio România Actualități, 11.X) – corect: [*garos*], [*Barosu*].

**3.2.** Probleme de rostire pun, în continuare, și numerele cardinale ori ordinale:

- „Dacă întrebi tinerii de **optisprezece** ani” (10 TV, 3.X), „**optisprezece** ore” (TVR 1, 11.X), „**optisprezece** mii de euro” (TVR 1, 26.X) – corect: *optsprezece*;
- „chema câte **șaptispe** fete” (10 TV, 16.X), „și **saptisprezece** minute” (10 TV, 19.X), „din tradiția ultimilor **șaptisprezece** ani” (10 TV, 27.X) – corect: *șaptesprezece*;
- „Până acum a avut patru proprietari, iar de curând a ajuns pe mâna celui de-al **cincelea**” (Kanal D, 12.X) – corect: *cincilea*.

**3.3.** *E* inițial din formele verbului *a fi* continuă să fie rostit, uneori, greșit, [e] în loc de [ie]: „cine uită este [**este**] un sclav” (OTV, 9.X), „Acum, în fața sediului [**este**] un grup de tineri” (Realitatea TV, 7.X) – corect: [*ieste*].

**3.4.** Ceva mai rar decât în etapele precedente de monitorizare, x intervocalic este rostit cs, loc de gz: „de exemplu [**ecsemplu**]” (Antena 1, 20.X), „ce ați întrebat-o, mai exact [**ecsact**]” (OTV, 5.X), „eu am spus exact [**ecsact**] cu aceste cuvinte” (OTV, 6.X), „exact [**ecsact**] în locul” (OTV, 17.X), „exact [**ecsact**]” (OTV, 18.X) – corect: [*egzemplu*], [*egzact*].

**3.5.** Accentuările greșite continuă să fie destul de frecvente;

- „mare artizan al buteliilor”, „buteli<sup>ie</sup>”, „buteli<sup>ile</sup>”, „buteli<sup>ii</sup>” (Pro TV, 9.X): *buteliilor*, *butelie*, *buteliile*, *butelii*;
- „**sî**mbolul puterii” (Antena 1, 11.X), „Elefantul, **sî**mbol al dinastiei și prosperității” (Kanal D, 13.X), „un **sî**mbol al orașului Cairo” (OTV, 3.X) – corect: *simbol*;
- „același **taxi**” (Antena 1, 18.X), „șoferi de **taxi**” (TVR 2, 1.X) – corect: *taxi*;
- „**derbi**ul” (Antena 1, 19.X) – corect: *derbiul*;
- „**c**onstă” (Europa FM, 18.X; TVR 2, 5.X) – corect: *constă*;
- „Un **rec**enzor este plătit” (Kanal D, 20.X) – corect: *recenzor*;

- „protectorul Craiova” (Realitatea TV, 26.X) – corect: *protector*;
- „A luat substanțe de creștere a musculaturii cu ghiotura” (Kanal D, 30.X) – corect: *ghiotura*;
- „va lansa un nou album, postum” (Radio România Actualități, 11.X) – corect: *postum*;
- gondola funerară (TVR 1, 6.X) – corect: *gondola*;
- „Ciubotariu a ratat” (Kanal D, 9.X) – corect: *Ciubotariu*; „să inaugureze pixelii domnul Funeriu” (OTV, 12.X), „Funeriu” (Pro TV, 9.X) – corect: *Funeriu*;
- „primele săpături din Kuweit” (TVR Cultural, 10.X) – corect: *Kuweit*.

## II. Morfologie și sintaxă

### 4. Morfologie

#### **4.1. Forme greșite ale unor verbe**

**4.1.1.** Formele hibride de indicativ imperfect *vroiam, vroia, vroiau* etc., în locul celor corecte, fără *-r-* în radical – *voiam, voia, voiau* etc. –, persistă la multe dintre posturile monitorizate:

- „pentru că **vroia**” (Antena 3, 21.X);
- „dar **vroia** mai mult” (Prima TV, 27.X);
- „o mătușă care **vroia** să fugă în Italia” (Realitatea TV, 27.X);
- „**vroiam** să-l întreb pe domnul” (10 TV, 1.X);
- „**Vroiam** să vă întreb dacă ați stat de vorbă cu Florentina” (OTV, 5.X);
- „eu **vroiam** să vă întreb” (TVR Cultural, 19.X);
- „niciun copil nu mai **vroia** să meargă” (10 TV, 20.X);
- „**vroiați** bani sau alimente?” (OTV, 14.X).

**4.1.2.** Sporadic, se folosesc formele greșite de conjunctiv *să aibe, să aive* și *să aivă*, în locul celei corecte, *să aibă*:

- „Sunt obligate de fapt **să aibe**” (TVR 1, 20.X);
- „încearcă **să aivă** ceva semne distinctive” (OTV, 2.X);
- „n-avea cum **să aive** mai mult de 60” (OTV, 19.X).

**4.1.3.** La multe posturi persistă folosirea verbului *a trebui* cu forma de indicativ prezent, persoana a III-a plural *trebuie*. Paradigma de indicativ prezent a verbului este invariabilă, forma unică fiind *trebuie*:

- „în liceu, copiii **trebuie** pregătiți pentru ambele variante” (10 TV, 20.X);
- „**trebuie** date cifre” (OTV, 9.X);
- „**trebuie** circa douăsprezece până la paisprezece ore” (OTV, 21.X);
- „cred că **trebuie** făcute modificări” (Radio România Actualități, 11.X);
- „exercițiile **trebuie** începute cât mai din timp” (Radio România Actualități, 25.X);
- „**trebuie** descântate fiecare dintre firele de iarbă” (OTV, 24.X).

**4.1.4.** Uneori, la indicativ mai-mult-ca-perfect, formele de plural sunt folosite fără segmentul *-ră*:

- „noi **pornisem** pe o cale” (OTV, 13.X) – corect: *porniserăm*.

**4.1.5.** Se observă folosirea greșită a unor verbe de conjugarea a IV-a, persoana a III-a, cu sufixul *-esc*:

- „Așa au ajuns oamenii, **să se înghesuiască** la sarmale” (Realitatea TV, 27.X) – corect: *să se înghesuie*.

**4.1.6.** În această etapă de monitorizare se remarcă accidental și tendința de atragere a unor verbe cu infinitivul în *-ea* în clasa verbelor cu infinitivul în *-e* – verbul *a apărea* este folosit ca și cum ar fi de conjugarea a III-a, *\*a apare*:

- „vor **apare**” (B1 TV, 15.X) – corect: *vor apărea*.

**4.1.7.** O greșeală frecventă este accentuarea pe sufix, în loc de radical, a verbelor de conjugarea a III-a, la imperativ, persoana a II-a plural, atunci când sunt urmate de clitice pronominale:

- „Spun~~u~~ți-ne!” (TVR 2, 10.X) – corect: *spuneți-ne*;

- „spuneți-mi că sunteți [...]” (TVR 1, 28.X) – corect: *spuneți-mi*;
- „credeți-mă” (10 TV, 1.X) – corect: *credeți-mă*;
- „aduceți-vă aminte” (10 TV, 20.X) – corect: *aduceți-vă*;
- „nu e niciun fel de trucaj, credeți-mă” (OTV, 7.X) – corect: *credeți-mă*;
- „spuneți-mi, personajul dumneavoastră” (TVR Cultural, 10.X) – corect: *spuneți-mi*.
- „ziceți-mi” (Europa FM, 31.X) – corect: *ziceți-mi*.

Uneori, deplasarea de accent atrage producerea alternanței *a-ă*:

- „Făceți-l dumneavoastră mai mic” (Europa FM, 10.X) – corect: *faceți-l*.

**4.1.8.** Verbul *a risca* și impersonalul *a merita* sunt folosite în limba actuală ca verbe reflexive:

- „niciuna dintre băncile de la noi **nu se riscă**” (TVR 2, 28.X) – corect: *nu riscă*.

## 4.2. Forme greșite ale unor substantive

**4.2.1.** Sunt înregistrate și în această etapă de monitorizare oscilații în folosirea desinențelor de feminin singular, genitiv-dativ, *-e* și *-i*:

- „acest patronat al **medicinii** integrative” (OTV, 9.X) – corect: *mediciniei*;
- „o problemă a **medicinii** moderne” (10 TV, 6.X) – corect: *mediciniei*.

**4.2.2.** Substantivul de genul feminin *lojă* este folosit la plural cu desinența *-e*, în loc de *-i*:

- „Marile **loje** masonice” (10 TV, 25.X) – corect: *loji*.

**4.2.3.** Se remarcă în continuare tendința de exprimare a dativului numelor comune cu prepoziția *la*, în locul marcării flexionare:

- „dacă-i dau un cap în gură **la un milițian**” (OTV, 24.X) – corect: *unui milițian*.

**4.2.4.** Formele de vocativ omonime cu cele de nominativ articulat hotărât sunt neliterare. Substantivele masculine au, la singular, desinența *-(ul)e*:

- „**Domnu’** Mitrea, **domnu’** Berceanu, **domnu’** Videanu” (B1 TV, 4.X) – corect: *domnule*.

## 4.3. Forme greșite ale unor pronume

Pronumele personal de persoana a II-a plural are la cazul dativ forma *v-*, nu *vi-*, atunci când este urmat de cliticul de feminin *o*:

- „**vi-o** spun” (OTV, 24.X) – corect: *v-o spun*.

## 4.4. Forme greșite ale unor adjective

**4.4.1.** Se întâlnește rareori forma de feminin plural *ultimile*, folosită în locul celei corecte, *ultimele*:

- „în **ultimile** zile” (Antena 3, 5.X).

**4.4.2.** Sporadic, am întâlnit forma greșită *dragele*. Adjectivul *drag* are trei forme: *drag* (m. n. sg.), *dragă* (f. sg.), *dragi* (m. n. f. pl.) – articulat hotărât *dragile*:

- „Nu știam că el ar face orice pentru ele, **dragele** sale” (Kanal D, 5.X);
- „**Dragele** mele” (Kanal D, 30.X).

**4.4.3.** Adjectivul *postoperatoriu* este folosit greșit cu forma de masculin *postoperator*. Paradigma acestui adjectiv este: *postoperatoriu* (m. n. sg.) – *postoperatorie* (f. sg.) – *postoperatorii* (formă comună pentru toate genurile):

- „urmează să înceapă tratamentul **postoperator**” (Kanal D, 9.X).

## 4.5. Forme greșite ale unor adverbe

O greșeală foarte răspândită încă este înlocuirea formelor adverbiale *maximum* și *minimum* cu cele ale adjectivelor corespondente, *maxim* și *minim*:

- „**maxim** 110” (OTV, 17.X);
- „nu avea decât **maxim** 20 la sută” (OTV, 9.X);
- „în cinci ani de zile, **maxim** 10 ani” (10 TV, 6.X);
- „în **maxim** doi ani” (TVR 2, 4.X);
- „toate deciziile de partid sunt luate de două, **maxim** trei persoane” (B1 TV, 7.X);

- „temperaturi de **maxim** 13 grade” (Antena 3, 14.X);
- „**minim** două ore jumate” (10 TV, 19.X);
- „**minim** patru mese pe zi” (10 TV, 19.X).

## 5. Sintaxă

### 5.1. Dezacordul

#### 5.1.1. Dezacordul dintre predicat și subiect

Și în această etapă de monitorizare am înregistrat diverse tipuri de dezacord între predicat și subiect. Unele dezacorduri se produc prin atracția altui termen din enunț, aflat de obicei mai aproape de predicat:

- „Și mecanismul acesta vulnerabil, al corupției din administrație, iată că și în perioada unei guvernări militare, cu un mareșal în fruntea Statului român, se făcea **simțită**, din păcate” (Antena 3, 2.X) – corect: *Și mecanismul acesta vulnerabil, al corupției din administrație, iată că și în perioada unei guvernări militare, cu un mareșal în fruntea Statului român, se făcea **simțit**, din păcate;*
- „Există și produse – spre exemplu, această franzelă – care nu **conține** niciun fel de aditiv” (Kanal D, 21.X) – corect: *Există și produse – spre exemplu, această franzelă – care nu **conțin** niciun fel de aditiv.*

În sfera acordului prin atracție se încadrează și structurile cu subiect realizat prin pronume relativ, care reia referința unui nominal plural, încastrat într-o sintagmă partitivă. Nominalul de pe prima poziție a sintagmei partitive impune acordul verbului-predicat (la singular), din cauza pertinentei sale în discurs:

- „este unul dintre politicienii care l-a **întâmpinat** pe fostul suveran” (TVR 1, 12.X) – *este unul dintre politicienii care l-au **întâmpinat** pe fostul suveran;*
- „Una dintre telenovelele care **a spart** audiențele” (Kanal D, 20.X) – corect: *Una dintre telenovelele care **au spart** audiențele.*

Tot pertinența tematică determină dezacordul din enunțul următor:

- „se spune că sunteți cei care **aveți** butoanele” (10 TV, 25.X) – corect: *se spune că sunteți cei care **au** butoanele.*

Alte dezacorduri au cauze semantice, dacă există o neconcordanță între forma și sensul unui termen aflat în poziția de subiect. Acest tip de dezacord afectează atât categoria numărului, cât și pe cea a genului (la participii și adjective în poziție predicativă):

- „mai **nemulțumiți** decât oamenii din fabrică sunt alte 200 de **persoane**” (Prima TV, 4.X) – corect: *mai **nemulțumite** decât oamenii din fabrică sunt alte 200 de **persoane**;*
- „**majoritatea populației** din America **sunt** de acord” (OTV, 3.X) – corect: ***majoritatea populației** din America **este** de acord;*
- „Toată lumea care vrea să cumpere mașini **pot** să le încerce aici la târg” (Kanal D, 5.X) – corect: *Toată lumea care vrea să cumpere mașini **poate** să le încerce aici la târg.*

Unele dezacorduri implică subiectul multiplu:

- „îndrăzneala și originalitatea tinerilor este o adevărată inspirație pentru creatori” (Prima TV, 1.X) – corect: ***îndrăzneala și originalitatea tinerilor sunt** o adevărată inspirație pentru creatori;*
- „Puterea și Opoziția **ajunsese** la un consens” (Realitatea TV, 26.X) – corect: *Puterea și Opoziția **ajunseseră** la un consens.*

În enunțul de mai jos, dezacordul este influențat de existența unei structuri similare (cu reflexivul se) impersonale, unde se folosește forma de persoana a III-a singular a verbului:

- „Actorii sunt impozitați cu niște lucruri pe care... și li se **cere** niște bani pe care nu i-au luat” (Antena 3, 2.X) – corect: *...și li se **cer** niște bani pe care nu i-au luat.*

Pe lângă factorii de natură lingvistică (atracția, sensul), contribuie la apariția dezacordurilor diverși factori specifici comunicării orale: neanticiparea mesajului, neatenția, rapiditatea comunicării:

- „am căutat printre modificări unele care zic eu că îi **privește** pe cetățenii români” (TVR 2, 1.X) – corect: *am căutat printre modificări unele care zic eu că îi **privesc** pe cetățenii români;*

- „ajutoarele astea de stat, de regulă, **constă** într-o garanție” (TVR 2, 5.X) – corect: *ajutoarele astea de stat, de regulă, **constau** într-o garanție*;
- „vizitarea expoziției, care este **posibil** până la 1 ianuarie” (Radio România Actualități, 21.X) – corect: *vizitarea expoziției, care este **posibilă** până la 1 ianuarie*;
- „Banca Națională, în complicitate cu Guvernul, **au crescut** artificial cursul” (Antena 3, 1.X) – corect: *Banca Națională, în complicitate cu Guvernul, **a crescut** artificial cursul*; [adjunctul *Guvernul* a fost interpretat ca al doilea termen al unui subiect multiplu]
- „**a apărut** pe piața liberă astfel de piese” (B1 TV, 2.X) – corect: ***au apărut** pe piața liberă astfel de piese*;
- „dragostea de mamă care este **unicată**” (OTV, 5.X) – corect: *dragostea de mamă care este **unicat*** [*unicat* este substantiv, nu adjectiv].

### 5.1.2. Dezacordul pronumelui semiindependent *al*

La fel ca în etapele de monitorizare precedente, au fost înregistrate două tipuri de utilizare greșită a formelor pronumelui semiindependent *al* (articol genitival sau posesiv, într-o terminologie mai veche): (i) utilizarea invariabilă a formei *a* și (ii) utilizarea unei forme acordate greșit, cu alt element din enunț (prin atracție):

(i) utilizarea invariabilă:

- „în schimbul unor garanții și **a** recapitulizării” (Prima TV, 27.X) – corect: *în schimbul unor garanții și **al** recapitulizării*;
- „energiile persoanelor active și **a** celor nemulțumite de [...]” (TVR 1, 9.X) – corect: *energiile persoanelor active și **ale** celor nemulțumite de [...]*;
- „una din funcțiile vitale **a** unui stat” (B1 TV, 10.X) – corect: *una dintre funcțiile vitale **ale** unui stat*;
- „De la consilierul pe probleme economice **a** premierului Emil Boc” (Realitatea TV, 28.X) – corect: *De la consilierul pe probleme economice **al** premierului Emil Boc*; [în acest context, dezacordul este motivat semantic].

(ii) utilizarea unei forme acordate greșit:

- „membrii familiei regale **ai** României” (Antena 1, 25.X) – corect: *membrii familiei regale **a** României*;
- „propun program de educație **al** părinților” (10 TV, 5.X) – corect: *propun program de educație **a** părinților*;
- „Bugetul Senatului și **a** Camerei Deputaților pentru anul următor” (Realitatea TV, 30.X) – corect: *Bugetul Senatului și (cel) **al** Camerei Deputaților pentru anul următor*;
- „Aici, printre gunoaie, e locul de joacă **a** copiilor” (Kanal D, 4.X) – corect: *Aici, printre gunoaie, e locul de joacă **al** copiilor*.

Înainte de numerele, *al* trebuie să aibă forma invariabilă *a*. Am înregistrat însă și utilizarea acordată în astfel de contexte. Acordul poate fi determinat de anumiți factori lingvistici (presiunea de a marca genul și numărul, categorii puternic marcate în limba română) sau de hipercorectitudine (mai puțin probabil):

- „reprezentanți **ai** 52 de universități europene de top” (TVR 2, 15.X) – corect: *reprezentanți **a** 52 de universități europene de top*;
- „angajații **ai** două firme” (Antena 1, 4.X) – corect: *angajații **a** două firme*.

Înregistrăm aici și o greșeală care nu privește acordul lui *al*, ci apariția superfluă a acestuia, într-un context de dativ:

- „aparținând (...) sau unor comercianți și **a** familiilor lor” (TVR Cultural, 1.X) – corect: *aparținând (...) sau unor comercianți și familiilor lor*.

### 5.1.3. Dezacordul adjectivelor numerale

Și în această etapă de monitorizare am înregistrat dezacorduri ale adjectivelor numerale compuse. Cel mai frecvent se greșește prin utilizarea formelor de masculin în locul celor de feminin:

- „optzeci și **unu** de producții radiofonice” (TVR Cultural, 10.X) – corect: *optzeci și una de producții radiofonice*;
- „opt sute optzeci și **unu** de mii de cetățeni” (Radio România Actualități, 27.X) – corect: *opt sute optzeci și una de mii de cetățeni*;
- „clădirile [...] sunt în jur de **doisprezece**” (Antena 3, 30.X) – corect: *clădirile [...] sunt în jur de douăsprezece*;
- „la sfârșitul celor **doisprezece** zile” (Antena 1, 21.X) – corect: *la sfârșitul celor douăsprezece zile*;
- „**doisprezece** formulare, **doisprezece** imobile” (OTV, 21.X) – corect: *douăsprezece formulare, douăsprezece imobile*;
- „vom avea **doisprezece** regiuni” (OTV, 25.X) – corect: *vom avea douăsprezece regiuni*;
- „peste **doisprezece** mii” (Realitatea TV, 26.X) – corect: *peste douăsprezece mii*.

Masculinul se extinde și la exprimarea orei 12, unde norma recomandă utilizarea formei de feminin (prin acord cu substantivul *ora*):

- „la orele **doisprezece**” (B1 TV, 7.X) – corect: *la ora douăsprezece*.

Am înregistrat și folosirea formei de feminin în locul celei de masculin, în legătură cu un substantiv de genul neutru:

- „șaiszeci și **una** de minute” (Prima TV, 26.X) – corect: *șaiszeci și unu de minute*;
- „treizeci și **una** de grade” (TVR 1, 6.X) – corect: *treizeci și unu de grade*
- „treizeci și **una** de grade la Giurgiu” (TVR 1, 7.X) – corect: *treizeci și unu de grade la Giurgiu*;
- „pe o suprafață de treizeci și **una** de hectare” (TVR Cultural, 10.X) – corect: *pe o suprafață de treizeci și unu de hectare*;
- „**una**-două grade Celsius” (Antena 1, 14.X) – corect: *unu-două grade Celsius*.

#### 5.1.4. Dezacordul în caz al adjectivelor

Spre deosebire de etapele de monitorizare precedente, în această etapă am înregistrat mai puțin frecvent dezacordul în caz al adjectivului participial. Dezacordul în caz constă în utilizarea formei de nominativ-acuzativ în locul celei de genitiv, la adjectivele de genul feminin, numărul singular:

- „din cauza căldurii **înregistrată** în Marea Britanie” (Radio România Actualități, 11.X) – corect: *din cauza căldurii înregistrate în Marea Britanie*;
- „pe fondul unei crize cardiace **suferită** când era acasă” (Antena 3, 1.X) – corect: *pe fondul unei crize cardiace suferite când era acasă*.

Pe lângă adjectivul participial, am înregistrat și un context de dezacord în caz la adjectivul propriu-zis:

- „să traumatizezi copiii unei familii **creștină** cu 30 de mascați” (Pro TV, 19.X) – corect: *să traumatizezi copiii unei familii creștine cu 30 de mascați*.

Dezacordul în caz se înregistrează destul de frecvent și la adjectivul pronominal demonstrativ:

- „la începutul anului **acesta**” (TVR 2, 17.X) – corect: *la începutul anului acestuia*;
- „cred că moartea băiatului **ăsta** va electrocuta toată...” (OTV, 10.X) – corect: *cred că moartea băiatului ăstuia va electrocuta toată...*

#### 5.15. Dezacordul pronomelor

Am înregistrat în această etapă câteva contexte cu dezacord al cliticelor pronominale de dublare, în dativ sau acuzativ (greșeala nu este frecventă):

- „de la cazul ăsta **i se vor trage** ciocoilor locali” (OTV, 10.X) – corect: *de la cazul ăsta li se va trage ciocoilor locali*;
- „El este unul dintre cei pe care polițiștii **îl** caută acum de zor.” (Kanal D, 4.X) – corect: *El este unul dintre cei pe care polițiștii îi caută acum de zor*;
- „Pe care dintre cele două să **le** alegem totuși?” (Kanal D, 4.X) – corect: *Pe care dintre cele două să o alegem totuși?*

Alte tipuri de dezacord al pronumelor sunt accidentale, motivate contextual (atracția altui termen, neatenția):

- „(fructul este) **unul** dintre cele mai puternice **forme** de redresare” (B1 TV, 2.X) – corect: **una** dintre cele mai puternice **forme** de redresare;
- „**acesta** este una dintre revendicările celor care...” (OTV, 3.X) – corect: **aceasta** este una dintre revendicările celor care...

### 5.2. Omiterea prepoziției gramaticalizate **pe** (**care** în loc de **pe care**)

Utilizarea fără prepoziția funcțională **pe** a pronumelui relativ **care** cu funcție de complement direct continuă să fie o greșeală frecvent întâlnită și în această etapă de monitorizare:

- „cea mai mare chestie **care**-am văzut-o cu sfințirea de mașini” (Antena 3, 1.X) – corect: cea mai mare chestie **pe care**-am văzut-o cu sfințirea de mașini;
- „problema **care**-o spuneți dumneavoastră” (Antena 3, 2.X) – corect: problema **pe care**-o spuneți dumneavoastră;
- „Această chestiune **care** o reținem astăzi” (Antena 3, 23.X) – corect: Această chestiune **pe care** o reținem astăzi;
- „o greșeală **care**-a făcut-o astăzi Victor Ponta” (B1 TV, 4.X) – corect: o greșeală **pe care**-a făcut-o astăzi Victor Ponta;
- „imaginea asta **care** o văd acum” (10 TV, 14.X) – corect: imaginea asta **pe care** o văd acum;
- „timp **care** l-am avut la dispoziție” (10 TV, 22.X) – corect: timp **pe care** l-am avut la dispoziție;
- „Domnul Nițu, **care** toată lumea îl cunoaște” (10 TV, 22.X) – corect: Domnul Nițu, **pe care** toată lumea îl cunoaște;
- „această schimbare **care** ați sesizat-o că s-a petrecut în comportamentul ei” (OTV, 5.X) – corect: această schimbare **pe care** ați sesizat-o (că s-a petrecut) în comportamentul ei;
- „banii **care**-i dau neoprotestanții” (OTV, 6.X) – corect: banii **pe care**-i dau neoprotestanții;
- „pentru conversația **care** ați avut amabilitatea să o **susțineți** cu mine” (OTV, 7.X) – corect: pentru conversația **pe care** ați avut amabilitatea să o **aveți** cu mine;
- „poate sunt unele amănunte **care** le-ați uitat” (OTV, 10.X) – corect: poate sunt unele amănunte **pe care** le-ați uitat;
- „lucru **care** în premieră l-a spus dl. Popa” (OTV, 12.X) – corect: lucru **pe care** în premieră l-a spus dl. Popa;
- „e poza **care** și astăzi ați văzut-o în imagine” (OTV, 17.X) – corect: e poza **pe care** și astăzi ați văzut-o în imagine;
- „[un Volvo] **care** o să-l vedeți că și pleacă” (OTV, 18.X) – corect: [un Volvo] **pe care** o să-l vedeți că și pleacă;
- „cele **care** e bine să le mănânci” (OTV, 22.X) – corect: cele **pe care** e bine să le mănânci.

### 5.3. **Și** parazit (**ca și medic**)

Și în această perioadă de monitorizare s-a înregistrat frecvent utilizarea **și**-ului parazit, fără justificare sintactică. Secvența **ca și** este utilizată corect numai atunci când introduce un subordonat comparativ (*El e la fel de înalt ca și ea*). Atunci când **ca și** introduce un subordonat calitativ sau de relație (*ca și medic; ca și nivel de corupție*), utilizarea sa este greșită. Apariția acestui **și** parazit se poate explica prin încercarea de a evita o cacofonie (*ca și colaborator, ca și consilier*), dar ea s-a extins și la structuri unde nu mai poate fi vorba de cacofonii (*ca și profesor, ca și medic*). Pentru evitarea cacofoniei, se recomandă folosirea prepoziției **drept** sau a locuțiunii prepoziționale **în calitate de**, atunci când substantivul exprimă o calitate, și a locuțiunilor prepoziționale **din punctul de vedere, în ce privește** etc. atunci când este vorba un subordonat de relație:

- „îl foloseau **ca și** anticoagulant” (Prima TV, 1.X) – corect: îl foloseau **ca** anticoagulant;
- „este foarte aproape **ca și** preț” (TVR 2, 4.X) – corect: este foarte aproape **ca** preț;
- „dramele sunt mult mai mari **ca și** număr” (Antena 1, 25.X) – corect: dramele sunt mult mai mari **ca** număr;

- „el era cunoscut **ca și consumator** de droguri” (TVR 2, 20.X) – corect: *el era cunoscut **ca un consumator** de droguri*;
- „Lucrul acesta nu poate fi introdus **ca și** temă de dezbatere națională” (Antena 3, 23.X) – corect: *Lucrul acesta nu poate fi introdus **ca temă** de dezbatere națională*;
- „soțul meu a avut ceva venituri **ca și muncitor** în construcții” (Antena 1, 11.X) – corect: *soțul meu a avut ceva venituri **ca muncitor** în construcții*;
- „noi, **ca și nație**” (10 TV, 6.X) – corect: *noi, **ca nație***;
- „Cât e pe kilometru, **ca și bani?**” (Pro TV, 9.X) – corect: *Cât e pe kilometru, **ca bani?***
- „nu este firesc, mai ales **ca și coleg**” (OTV, 17.X) – corect: *nu este firesc, mai ales **în calitate de coleg / fiind coleg***;
- „e dat acolo **ca și normă**” (OTV, 21.X) – corect: *e dat acolo **ca normă***.

Greșeala se extinde și la structurile comparative de inegalitate (un singur exemplu înregistrat):

- „ce va fi de data aceasta un pic mai amplă **ca și** până acum” (Radio România Actualități, 11.X) – corect: *ce va fi de data aceasta un pic mai amplă **ca / decât** până acum*.

## 5.4. Greșeli de utilizare a prepozițiilor și a locuțiunilor prepoziționale

### 5.4.1. „Din punct de vedere al...”

Când se construiește cu un genitiv, substantivul *punct* din structura cvasifixată *din punct(ul) de vedere* trebuie să fie articulat hotărât (*din **punctul** de vedere al Justiției*). În schimb, când structura este urmată de un adjectiv, substantivul component *punct* nu se articulează (*din **punct** de vedere legal*). Se constată tendința generalizată de utilizare a substantivului *punct* nearticulat, însă potrivit normei actuale, doar în combinație cu adjectivul este corectă. Această greșeală a apărut și în această etapă de monitorizare:

- „din **punct** de vedere al agriculturii” (Antena 3, 1.X) – corect: *din **punctul** de vedere al agriculturii*;
- „Sunt în continuare foarte bucuroși că din **punct** de vedere al televiziunii...” (Antena 3, 5.X) – corect: *Sunt în continuare foarte bucuroși că din **punctul** de vedere al televiziunii...*;
- „din **punct** de vedere al Justiției” (Europa FM, 12.X) – corect: *din **punctul** de vedere al Justiției*;
- „din **punct** de vedere al Partidului Poporului” (OTV, 21.X) – corect: *din **punctul** de vedere al Partidului Poporului*;
- „din **punct** de vedere al înfățișării” (TVR 2, 5.X) – corect: *din **punctul** de vedere al înfățișării*;
- „din **punct** de vedere al consumului” (TVR 2, 28.X) – corect: *din **punctul** de vedere al consumului*.

### 5.4.2. Absența prepoziției *de* după numerale

Numeralele de la 20 în sus (exceptându-le pe cele formate cu numerale de la 1 la 19) se construiesc cu prepoziția *de*. Aceasta a fost omisă mai puțin frecvent decât în alte etape de monitorizare:

- „30 persoane, arestate” (OTV, 22.X) – corect: *30 **de** persoane, arestate*;
- „au rămas 397 zile” (OTV, 25.X) – corect: *au rămas 397 **de** zile*;
- „I-a dispărut suma de 1700 euro” (Realitatea TV, 26.X) – corect: *I-a dispărut suma de 1700 **de** euro*;
- „douăzeci și cinci deținuți egipteni” (Radio România Actualități, 27.X) – corect: *douăzeci și cinci **de** deținuți egipteni*;
- „100.000 angajați” (B1 TV, 26.X) – corect: *100.000 **de** angajați*;
- „150-600 lei” (Pro TV, 19.X) – corect: *150-600 **de** lei*.

### 5.4.3. Folosirea unei prepoziții neadecvate în context

Uneori, s-a folosit o prepoziție în locul alteia, care ar fi fost potrivită în contextul dat. Această greșeală este explicabilă, în multe situații, prin suprapunerea a două tipare sintactice:

- „profităm că ați intrat **în** telefon” (OTV, 24.X) – corect: *profităm că sunteți **la** telefon*;

- „care este bănuiala dumneavoastră **la** dispariția ei?” (OTV, 5.X) – corect: *care este bănuiala dumneavoastră **despre** dispariția ei?*

Am remarcat și de data aceasta folosirea prepoziției *pe* în locul altor prepoziții:

- „o formulare *pe* care am întâlnit-o **pe** mesajele de pe internet” (Antena 3, 2.X) – corect: *o formulare **pe** care am întâlnit-o **în** mesajele de pe internet;*
- „o să ne certăm la nesfârșit **pe** Nokia” (B1 TV, 4.X) – corect: *o să ne certăm la nesfârșit **în** legătură cu [scandalul / ceea ce s-a întâmplat la] Nokia;*
- „Mult mai deschis **pe** acest subiect este...” (Pro TV, 9.X) – corect: *Mult mai deschis **în** legătură cu acest subiect este...*

În continuare, a apărut locuțiunea *vizavi de vizavi de* cu sens relațional. În locul ei pot fi utilizate, așa cum s-a mai arătat, locuțiuni sau prepoziții cu sens de relație precum *în legătură cu*, *în (ceea) ce privește*, *despre*, *pentru* etc.:

- „Percepția dumneavoastră **vizavi de** sistemul de sănătate” (Europa FM, 11.X) – recomandat: *Percepția dumneavoastră **asupra** sistemului de sănătate;*

Această locuțiune s-a folosit, tot nerecomandat, și cu alt sens decât cel relațional (dovadă că uzul ei este foarte extins):

- „Ați putea interveni **vizavi de** DNA” (Europa FM, 16.X) – recomandat: *Ați putea interveni **la** DNA.*

#### 5.4.4. Încălcarea unor restricții de prepoziție (sau de caz)

Uneori, deși regentul cere o prepoziție, acesta se construiește greșit cu un nominal în cazul acuzativ sau dativ:

- „Mie îmi pare bine **faptul** că nemții încearcă să facă o Europă după chipul și asemănarea lor” (TVR 2, 13.X) – corect: *Mie îmi pare bine **de** faptul că nemții încearcă să facă o Europă după chipul și asemănarea lor;*
- „Polițiștii stau de pază **infractorilor?**” (Realitatea TV, 14.X) – corect: *Polițiștii stau de pază **la** infractori?*

Alteori, se folosește o prepoziție acolo unde este impusă o restricție de caz, din cauză că se suprapun două structuri sintactice (nu regentul exprimat cere o anume prepoziție, ci alt regent aparținând unei structuri neexprimate):

- „**Despre ce** tendințe există anul ăsta **o** să ne explice Adriana” (Prima TV, 26.X) – corect: ***Ce** tendințe există anul ăsta **o** să ne explice Adriana / **Despre ce** tendințe există anul ăsta **o** să ne vorbească Adriana;*
- „unele străzi **aparțineau de** 6, altele **de** București” (OTV, 6.X) – corect: *unele străzi **aparțineau** sectorului 6, altele **Bucureștiului** / unele străzi **țineau de** 6, altele **de** București;*
- „**deasupra de** ei sunt niște realități” (TVR 2, 13.X) – corect: ***deasupra lor** sunt niște realități* (spre deosebire de construcția cu adverbul *departe*: *departe de ei*).

### 5.5. Greșeli de utilizare a conjuncțiilor și a locuțiunilor conjuncționale

#### 5.5.1. *Ca să în loc de să*

În această perioadă de monitorizare nu am întâlnit decât o dată folosirea conjuncției compuse *ca să* în locul lui *să* într-o propoziție necircumstanțială:

- „s-ar putea **ca să** nu putem să continuăm așa pe termen lung” (10 TV, 7.X) – corect: *s-ar putea **să** nu putem să continuăm așa pe termen lung.*

#### 5.5.2. Discontinuitatea elementelor corelative

Unele elemente având rol de conector se folosesc corect numai în perechi. Uneori însă, unul dintre elemente – corelativul – este omis (fie pentru că nu este considerat necesar, fie pentru că structura enunțului nu permite utilizarea corelativului), cum s-a întâmplat în exemplele:

- „În cazul acestui preparat, usturoiul își păstrează proprietățile, **cât și** aroma” (Prima TV, 1.X) – corect: *În cazul acestui preparat, usturoiul își păstrează **atât** proprietățile, **cât și** aroma;*

- „Pentru acest lucru se vor sfătui **atât** cu reprezentanții instituțiilor europene care ne finanțează, dar vor ține cont și de creșterea economică prognozată pentru 2012” (Realitatea TV, 27.X) – corect: *Pentru acest lucru se vor sfătui cu reprezentanții instituțiilor europene care ne finanțează, dar vor ține cont și de creșterea economică prognozată pentru 2012.*

Când cele două elemente cu rol de conector sunt conjuncții disjunctive, acestea trebuie să fie identice, nu sinonime. În exemplul următor, *fie* trebuia să aibă drept element corelativ conjuncția *fie*, nu o conjuncție sinonimă:

- „[formularele] vor trebui să fie scanate, iar apoi trimise **fie** prin e-mail sau prin poștă, **ori** personal la primărie” (Antena 1, 28.X) – corect: *[formularele] vor trebui să fie scanate, iar apoi trimise fie prin e-mail sau prin poștă, fie duse personal la primărie.*

### 5.6. Încălcarea unor restricții sintactico-semantic impuse de regent

În această perioadă de monitorizare, s-au înregistrat și contexte în care nu s-au respectat constrângerile sintactico-semantic impuse de regent (altele decât cele de prepoziție sau de caz; vezi supra, 5.4.4.).

Verbul *a conștientiza* nu poate avea complement direct exprimat printr-un nominal (substantiv, pronume) cu referent animat. Se poate spune *a conștientiza pericolul*, de exemplu, dar nu *a conștientiza pe cineva despre ceva*. Pentru structura factitiv-cauzativă, trebuie folosit verbul *a face*, urmat de *a conștientiza*. Greșeala a apărut în exemplul:

- „Să **le conștientizeze** puțin **pe femeile** rome, da” (Prima TV, 19.X) – corect: *Să le facă pe femeile rome să fie conștiente de...*

### 5.7. Anacolutul

Anacolutul, reprezentând o discontinuitate sintactică, apare adesea în registrul oral, unde se acordă mai puțină atenție construcției enunțului. Construcția sintactică inițială este abandonată și continuată cu alta pentru că vorbitorul fie a uitat cum a început enunțul, fie a vrut să mai adauge unele elemente, fie a fost întrerupt. Acest tip de greșeală a fost întâlnit destul de des:

- „primul lucru **care** vrei să vezi cum arată un hotel te duci să mănânci” (10 TV, 7.X) – corect: *atunci când vrei să vezi cum arată un hotel, prima dată te duci să mănânci;*
- „rezolvarea acestei probleme, **care** spuneai, privind depolitizarea administrației” (Europa FM, 16.X) – corect: *rezolvarea acestei probleme, despre care spuneai, privind depolitizarea administrației;*
- „maniera galeșe **care-i** spune la ureche ceva” (OTV, 12.X) – corect: *maniera galeșă în care-i spune la ureche ceva;*
- „o mare artistă **care**, probabil, de fiecare dată când îi ascultăm cântecele” (Radio România Actualități, 11.X) – corect: *o mare artistă căreia, probabil, de fiecare dată când îi ascultăm cântecele;*
- „**tu**, când vii din România, **ți** se spune clar” (10 TV, 20.X) – corect: *ție, când vii din România, ți se spune clar;*
- „**Jurnaliștii** să li se pună un TVA și să li se impute TVA din urmă cu 5 ani de zile, pe care nu l-au încasat” (Antena 3, 2.X) – corect: *Jurnaliștilor să li se pună un TVA și să li se impute TVA din urmă cu 5 ani de zile, pe care nu l-au încasat;*
- „o **importantă directoare** de televiziune îi venea să plângă mereu” (OTV, 3.X) – corect: *unei importante directoare de televiziune îi venea să plângă mereu;*
- „probabil vreunii d-ăștia **care** nu le-a dat banii” (OTV, 7.X) – corect: *probabil vreunii d-ăștia cărora nu le-a dat banii;*
- „**aproape 3 milioane de români li s-a pus... li s-au pus** românilor **genunchiul** pe grumaz” (OTV, 9.X) – corect: *la aproape 3 milioane de români li s-a pus... / românilor li s-a pus... / li s-a pus românilor genunchiul pe grumaz;*
- „**miliția** din Giurgiu o să **i** să ia capul” (OTV, 13.X) – corect: *miliției din Giurgiu o să i se ia capul;*

- „Și **pentru acei ofițeri** ai armatei române care încă mai cred că Antonescu a fost un mare erou vreau să **le** spun următorul lucru” (Antena 3, 21.X) – corect: *Și **acelor ofițeri** ai Armatei române care încă mai cred că Antonescu a fost un mare erou vreau să **le** spun următorul lucru;*
- „Evenimentul **ce** va începe la ora 22 și va fi deschis de The Amsterdams și Electric Brother” (Prima TV, 6.X) – corect: *Evenimentul va începe la ora 22 și va fi deschis de The Amsterdams și Electric Brother.*

## 5.8. Nemarcarea relațiilor sintactice din grupul nominal, în titluri

Relațiile sintactice dintre componentele grupurilor nominale înregistrate în diverse emisiuni trebuiau marcate prin caz sau prin prepoziție. Stilul telegrafic apare frecvent când se precizează calitatea sau funcția unei persoane, dar se extinde și în alte sintagme, unde relațiile sintactice ar putea fi marcate ușor. În unele construcții, nemarcarea relațiilor sintactice ar putea crea, în afara unui context mai larg, ambiguități de înțelegere a mesajului. Lista greșelilor de acest tip este și de data aceasta destul de largă:

- „proprietar **fermă**” (Kanal D, 3.X) – corect: *proprietar **de fermă**;*
- „proprietar **afacere**” (Prima TV, 1.X) – corect: *proprietarul **unei afaceri**;*
- „președinte **Consiliul Fiscal**” (Prima TV, 19.X) – corect: *președintele **Consiliului Fiscal**;*
- „Nicolae Croitoru, reprezentant **societate**” (Radio România Actualități, 10.X) – corect: *Nicolae Croitoru, reprezentantul **societății**;*
- „Mihai Covaliu **antrenor lot**” (TVR 1, 6.X) – corect: *Mihai Covaliu **antrenorul lotului**;*
- „director **companie de teatru**” (TVR Cultural, 5.X) – corect: *directorul **unei companii de teatru**;*
- „primar **Sector 5 București**” (B1 TV, 4.X) – corect: *primarul **sectorului 5, București** / primarul **sectorului 5 din București**;*
- „proprietar **ferma**” (B1 TV, 4.X) – corect: *proprietarul **fermei** / proprietar **de fermă**;*
- „rezultate **cupa ligii Angliei**” (B1 TV, 26.X) – corect: *rezultatele **Cupei Ligii Angliei**;*
- „Eclesiarh **Catedrala Mitropolitană Iași**” (Pro TV, 8.X) – corect: *Eclesiarh **la Catedrala Mitropolitană din Iași**;*
- „director **firmă** de consultanță” (Pro TV, 9.X) – corect: *director **de firmă** de consultanță / directorul **unei firme** de consultanță;*
- „comisar general **Garda Națională de Mediu**” (Pro TV, 22.X) – corect: *comisar general, **Garda Națională de Mediu** / comisar general **la Garda Națională de Mediu**;*
- „medic primar **urgente**” (Pro TV, 31.X) – corect: *medic primar **la urgente**;*
- „administrator **fermă viticolă**” (TVR 2, 9.X) – corect: *administrator **al fermei viticole**;*
- „purător de cuvânt Ministerul Muncii” (TVR 2, 15.X) – corect: *purător de cuvânt **al Ministerului Muncii**;*
- „președinte **Agenția Națională pentru romi**” (TVR 2, 19.X) – corect: *președinte **al Agenției Naționale pentru romi**;*
- „avocat **Șerban Huidu**” (TVR 2, 21.X) – corect: *avocat **al lui Șerban Huidu**;*
- „antrenor **Steaua**” (TVR 2, 25.X) – corect: *antrenor **al Stelei**;*
- „proiect **lege asistență socială**” (Pro TV, 22.X) – corect: *proiect **de lege pentru asistența socială**;*
- „dar proprietarul nu deține licență pentru **transport persoane**” (TVR 1, 31.X) – corect: *dar proprietarul nu deține licență pentru **transportul de persoane**;*
- „preș **anvelopă**” (Pro TV, 19.X) – corect: *preșul **unei anvelope**.*

## 5.9. Greșeli de utilizare a adverbului

### 5.9.1. Topica semiadverbului *mai*

Semiadverbul *mai* se supune unor reguli stricte de topică. Conform acestor reguli, semiadverbul *mai* nu trebuie utilizat înaintea pronumelui personal sau reflexiv neaccentuat, în acuzativ ori în dativ. Această greșeală a apărut de mai multe ori:

- „să **mai** ne tragem seva” (10 TV, 14.X) – corect: *să **ne mai** tragem seva;*
- „nu **mai** ți-e gândul la niciuna din pasiunile tale” (OTV, 5.X) – corect: *nu **îți mai** e gândul la niciuna din pasiunile tale;*

- „nu **mai** mi-aduceți aminte” (OTV, 6.X) – corect: *nu îmi mai aduceți aminte*;
- „nicio mână de român să nu **mai** îmi atingă fiul” (OTV, 13.X) – corect: *nicio mână de român să nu îmi mai atingă fiul*;
- „te face să **mai** te liniștești” (OTV, 17.X) – corect: *te face să te mai liniștești*;
- „din păcate, nu **mai** îmi amintesc numele lui” (OTV, 25.X) – corect: *din păcate, nu îmi mai amintesc numele lui*;
- „din păcate, pe multe dintre ele nu **mai** le ascultăm” (Radio România Actualități, 21.X) – corect: *din păcate, pe multe dintre ele nu le mai ascultăm*;
- „ca să nu **mai** vă întrebați” (TVR 1, 10.X) – corect: *ca să nu vă mai întrebați*.

### 5.9.2. Greșeli privind acordul adverbului

Am înregistrat în această perioadă, la fel ca în etapele precedente, și acordul formantului *cel* din structura gradului de intensitate superlativ relativ. Potrivit normei, acesta trebuie să aibă forma invariabilă atunci când face parte din structura gradului de intensitate al adverbului:

- „au aflat că sunt **cei** mai prost plătiți” (OTV, 6.X) – corect: *au aflat că sunt cel mai prost plătiți*.  
Într-un singur context, am înregistrat un acord prin atracție al adverbului, datorate neatenției:
- „unul dintre cele mai **intense bulevarde circulă**” (OTV, 7.X) – corect: *unul dintre cele mai intens circulă bulevarde* [exemplul conține și o greșeală de topică, semn al neatenției sau al grabei].

## III. Lexic, semantică, stilistică

### 6. Greșeli de lexic și de semantică

#### 6.1. Pleonasmul

Pleonasmul (constând în asocierea unor cuvinte apropiate din punct de vedere semantic) rămâne o greșeală destul de frecvent întâlnită în emisiunile de radio și de televiziune. Dintre exemplele de pleonasm înregistrate, semnalăm:

- „**ați urcat sus** în apartament” (OTV, 2.X) – corect: *ați urcat în apartament*;
- „**panaceu universal**” (B1 TV, 2.X) – corect: *panaceu/ medicament universal*;
- „vrea să demonstreze că arta **poate fi comestibilă**” (TVR Cultural, 10.X) – corect: *vrea să demonstreze că arta este comestibilă / poate fi mâncată*;
- „A fost o atmosferă de vis la **inaugurarea noului** stadion din Cluj” (Kanal D, 12.X) – corect: *A fost o atmosferă de vis la inaugurarea stadionului din Cluj*;
- „la **aniversarea centenarului...**” (TVR Cultural, 10.X) – corect: *la a o suta aniversare/ la centenarul...*;
- „vă **mai repet** numărul” (Europa FM, 31.X) – corect: *vă repet numărul*;
- „este **doar un singur** grad” (Antena 1, 14.X) – recomandat: *este doar un grad/ este un singur grad*;
- „recunoașterea **propriului lor** stat” (Europa FM, 1.X) – corect: *recunoașterea propriului stat/ recunoașterea statului lor*;
- „și-o notează pe platforma **lui proprie**” (TVR Cultural, 5.X) – corect: *și-o notează pe platformă/ o notează pe platforma lui/ o notează pe platforma proprie*;
- „a plătit un milion de dolari pentru a avea **propria sa** Statuie a Libertății” (Antena 1, 13.X) – corect: *a plătit un milion de dolari pentru a avea propria Statuie a Libertății*;
- „un **procent** de 15,89 **la sută** din...” (Pro TV, 22.X) – corect: *15,89 la sută din...*;
- „un **procent** de 4,89 **la sută**” (Radio România Actualități, 11.X) – recomandat: *4,89 la sută*.

Construcția pleonastică *drept pentru care* – în cazul căreia, și *drept*, și *pentru* introduc, contextual, un raport concludiv (*drept care* „așadar, de aceea”) – a fost înregistrată mai rar decât în etapele anterioare de monitorizare:

- „...**drept pentru care** linia de telefon a devenit activă” (Radio România Actualități, 25.X) – recomandat: *...drept care linia de telefon a devenit activă*.

- „Sunt frumoase foc, **drept pentru care** soțul Alexandrei...” (Europa FM, 31.X) – recomandat: *Sunt frumoase foc, **drept care** soțul Alexandrei...*

## 6.2. Folosirea greșită sau „inutilă” a unui cuvânt în locul altuia

### 6.2.1. Necunoașterea formei cuvintelor

Cel mai des a fost înregistrată forma incorectă *președenție*. Se scrie și se pronunță corect *președinție*, nu *președenție*, deoarece baza lexicală a derivatului este *președinte* (nu *președente*).

- „candidatul la președenție” (Europa FM, 1.X) – corect: *candidatul la președinție*;
- „candidatura la președenție” (Europa FM, 1.X) – corect: *candidatura la președinție*.

### 6.2.2. Modificarea structurii unor construcții fixate

Nu este recomandabil ca structura construcțiilor fixate în limbă să fie modificată. Au fost înregistrate și de data aceasta expresii modificate, uneori din cauza suprapunerii mentale peste alte construcții asemănătoare semantic sau/și formal:

- „ținând cont de faptul că probabil fiecare dintre șoferii care conduc pe DN 1 sau pe șoselele din țară **are pe creier o conștiință încărcată**” (Realitatea TV, 22.X) – expresia (colocvială) *a avea (ceva) pe creier* și expresia (din limba standard) *a avea conștiința încărcată* au fost amalgamate;
- „mai să nu **le** creadă urechilor” (Kanal D, 7.X) – expresia corectă conține un pronume reflexiv, nu personal, în dativ; deci corect ar fi fost: *mai să nu **își** creadă urechilor*.
- „balonul fiind transmis **în** extremis” (Radio România Actualități, 11.X) – din expresia latinească *in extremis*, care ar fi trebuit utilizată cu forma fixă, a fost tradusă, incorect, prepoziția; deci corect ar fi fost: *balonul fiind transmis **in** extremis*.

### 6.2.3. Cuvinte neadecvate semantic (de cele mai multe ori, mai „nobile”)

Și în această perioadă de monitorizare, s-au utilizat destul de multe cuvinte nepotrivite, simțite ca fiind mai „nobile”; unele dintre acestea sunt „clasice” (*a servi*, în loc de *a mânca* sau *a bea*; *a debuta*, în loc de *a începe*; *a se întâmpla*, în loc de *a avea loc*, *a se desfășura* etc.), altele sunt inadvertențe contextuale. Iată câteva exemple:

- „Ei **vor servi** caviar și somon” (Realitatea TV, 25.X);
- „**A debutat** cu o victorie” (Europa FM, 1.X);
- „Noua ediție a Cupei mondiale la schi alpin **va debuta** săptămâna viitoare” (Radio România Actualități, 21.X);
- „Ziua **debutează** sub auspiciile a două aspecte astrologice extrem de importante” (TVR 1, 4.X);
- „Eurovizionul **se întâmplă** în fiecare an” (Radio România Actualități, 21.X);
- „pentru conversația (!) care ați avut amabilitatea să o **susțineți** cu mine” (OTV, 7.X) – corect: *pentru conversația pe care ați avut amabilitatea să o **aveți** cu mine*.

### 6.2.4. Utilizarea englezismelor și calcurile după engleză

În locul corespondentelor românești, s-au folosit din nou „traduceri” neadecvate ale unor cuvinte și construcții din limba engleză, precum și forme neadaptate:

- „**conecțiile** dumneavoastră cu America” (TVR 1, 5.X) – corect: *conexiunile/ legăturile dumneavoastră cu America*;
- „Este greu să înființezi **businessuri** mari” (Antena 3, 22.X) – recomandat: *Este greu să înființezi **afaceri** mari*.

### 6.2.5. Greșeli de neadecvare contextuală fără intenție, accidentală; atracții semantice, diverse confuzii, lipsa de inspirație, elipse nerecomandate etc.

- „Și el furniza marfă. **Ori**, aici ce discutăm” (10 TV, 18.X);
- „Este o persoană tânără, nu vrea să pună întrebări, dar vrea să participe la concurs. **Îi satisfacem acest lucru**” (TVR 1, 5.X) – recomandat: *Este o persoană tânără, nu vrea să pună întrebări, dar vrea să participe la concurs. **Îi satisfacem această dorință***.

### 6.2.6. Folosirea prepoziției *datorită* în locul locuțiunii *din cauza*

Prepoziția *datorită* trebuie să apară în contexte pozitive, iar locuțiunea prepozițională *din cauza*, în contexte negative. S-a constatat generalizarea prepoziției *datorită* (în contexte pozitive, dar, neconform normei, și în contexte negative):

- „cedase psihic, și așa mai departe, tocmai **datorită** suferinței” (OTV, 5.X) – corect: *cedase psihic, și așa mai departe, tocmai din cauza suferinței*;
- „a fost omorâtă de cineva din familie, **datorită** faptului că știa” (OTV, 13.X) – corect: *a fost omorâtă de cineva din familie, din cauza faptului că știa*;
- „au murit două milioane dintre noi, **datorită** pensiilor mici, (!) a frigului” (OTV, 21.X) – corect: *au murit două milioane dintre noi, din cauza pensiilor mici, a frigului*.

### 6.3. Repetiții

Repetițiile lexicale sunt supărătoare, de aceea, când este posibil, se recomandă evitarea lor:

- „vor mai **urma** în intervalul **următor** perioade cu ploaie” (Antena 3) – recomandat: *vor mai urma perioade cu ploaie*;
- „Sunt sigur că **deja** multe dintre ele le știți **deja**” (Antena 3, 30.X) – recomandat: *Sunt sigur că (pe) multe dintre ele le știți deja/ Sunt sigur că deja (pe) multe dintre ele le știți*.

## 7. Neadecvări stilistice

Mai multe fapte lingvistice observate în perioada de monitorizare ies din sfera normării rigide, putând fi caracterizate ca niște abateri de ordin stilistic, care pun o anumită etichetă asupra vorbitorului; este vorba de cacofonii (a), clișee lexico-gramaticale (b; vezi și 5.4.3), forme de vocativ familiar, relaxat, în context neadecvat (c), pronunțări (vezi 3. Pronunțare), inclusiv accentuări inculte (vezi 3.5, 4.1.7).

- (a) • „o clasă politică penibilă **ca cea** pe care...” (OTV, 4.X) – recomandat: *o clasă politică penibilă precum cea pe care...*
- (b) • „Percepția dumneavoastră **vizavi de** sistemul de sănătate” (Europa FM, 11.X) – recomandat: *Percepția dumneavoastră asupra sistemului de sănătate*;
- „Ați putea interveni **vizavi de** DNA” (Europa FM, 16.X) – recomandat: *Ați putea interveni la DNA*;
- „Vid legislativ **vizavi de** cămătărie” (Europa FM, 21.X) – recomandat: *Vid legislativ în ce privește cămătăria*;
- „o poziție foarte dură **vizavi de** coaliție” (B1 TV, 4.X) – recomandat: *o poziție foarte dură față de coaliție*;
- „raportul **pe** justiție este cel mai important document” (10 TV, 7.X) – recomandat: *raportul referitor la/ pentru justiție este cel mai important document*;
- (c) • „Da, **doamna Ionela**, sărut mâna!” (OTV, 3.X, 16.08); „**Doamna Ionela**, aveți dreptate!” (OTV, 3.X, 16.08).

Se recomandă evitarea exceselor stilistice – atât spre zona excesiv colocvială (a), cât și spre registrul literaturizant, cu figuri de stil clișeizate sau mult prea jucăușe (b) – și a formulărilor bombastice (c).

- (a) • „Dacă vrei să expuneți în casa lui Ostaficiuc, ca și cum ar fi casa lui de-acasă, cum ar veni, da? trebuie să faceți niște tablouri mai..., cum ar veni, mai..., cu de-asta, mai..., cum vrea stăpânul” (Antena 3, 28.X);
- (b) • „Pământeni, ne așteaptă o noapte feerică! Mii de stele vor arunca praful lor lucitor peste Planeta albastră” (Pro TV, 8.X, *Știrile PRO TV*);
- „Inevitabilul s-a produs: e toamnă, copacii pe stradă oftează și-i frig și burează. O păclă rece și deasă a învăluit astăzi centrul țării, iar anotimpul plin de culoare s-a transformat subit într-unul distant. La munte au căzut primii fulgi pe creste, iar în stațiuni s-a pornit o ploaie mărunță fără de sfârșit. S-au dus dintr-un foc 10 grade față de ieri, iar soarele a fugit speriat la Constanța, unde oamenii încă se aruncau în valuri” (Pro TV, 8.X, *Știrile PRO TV*);

**(c) • „BLESTEMUL FOCULUI”** – referitor la un incendiu dintr-un atelier de tâmplărie (Pro TV, 26.X).